

961226-2

Astrofyzikové dnes uvažují o možnosti mnoha (nesčíslně mnoha) „světů“, tj. vesmírů, mezi nimiž však není možná žádná komunikace. Ať už tento model je jakkoliv plausibilní mezi astrofyziky různé orientace, je možno zkoumat jeho filosofické aspekty resp. aspekty, k nimž může filosof zaujmout své stanovisko. Předpoklad světů, které spolu nekomunikují, znamená např., že tyto jednotlivé světy mají jenom své „nitro“ (nepravé, ovšem!), ale že nemají žádný vnějšek. A protože žádné jsoucno nemůže reagovat na „nitro“ jiného jsoucna, nýbrž jenom na jeho vnějšek, „svět“ jako celek není reaktibilní a nemůže reagovat, tj. nejspíš mu také principiálně chybí reaktibilita. To by ovšem znamenalo, že není skutečným, „pravým“ celkem. (Eventuelně by to bylo možno interpretovat jako jakousi symetrii, neboť na jedné straně jsoucna, seřazených podle stupňů, by byly primordiální události, nevybavené reaktibilitou, zatímco na druhé straně škály by byly „vesmíry“, jimž by rovněž chyběla reaktibilita.) Ukazuje se zde také další problém, který vlastně přímo s tématem nesouvisí: proč nelze mluvit o vnějšku (vnější stránce) světa vcelku, když každé vnitrosvětové jsoucno svou vnější stránku má? Proč nelze souhrn těchto vnějších stránek jednotlivých jsoucna považovat za vnějšek světa vcelku? (To souvisí s pojetím vztahu mezi vnitřním a vnějším: jde-li o rostlinu nebo zvíře, pak jejich „nitro“ nelze spatřovat v tom, co je skryto pod kůrou nebo pod kůží; a právě tak nelze vnějšek určité rostliny nebo určitého zvířete považovat za část vnějšku světa vcelku.) Když určitá buňka v těle „komunikuje“ s něčím, co k tělu nepatří, např. s virem, s molekulou jedu apod., může se stát, že to naruší její komunikaci s tělem, jehož jednou buňkou původně byla a zčásti dosud je. Na druhé straně může být úkolem některé z tělesných buněk, aby právě do takových komunikací vstupovala a tím třeba samu sebe ohrožovala, ale ve službě organismu a jeho tělesné integrity. To všechno jsou případy reagování celků na jiné celky (a eventuelně z pověření supercelků). Nic takového však nelze předpokládat u „svět vcelku“, není-li jeho komunikace s jinými světy zásadně možná.

(Písek, 961226-2.)